

БІБЛОС

Журнал бібліографії, кніжки і рецензій

Ч. 12. (68) ГРУДЕНЬ 1960 Р. УІ.

З ПОЖОВКЛИХ ЛИСТКІВ МИНУЛОГО.. ПІД РОЗВАГУ..

РОЗБУДОВА НАЦІЇ

ROZBUDOVA NASIJ

ОРІАН ПРОВІДУ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

Річник VI. Прага, січень-лютець 1933. Ч. 1-2 (60-61).

Д-р Остап Грицай.

Два хлопці гинуть за Україну.

Тіням ДМИТРА ДАНИЛИШИНА
і ВАСИЛЯ БІЛАСА.

Це п'ятниця, 23. грудня 1932 р., у Львові, раннім ранком у тюрмі Бригідки. Година шоста, трицять хвилин. Надворі ще такі важкі імлі досвітнього зимового присмерку, що на подвіррю тюрми треба засвітити велику електричну лампу, щоб тут було ясно. А мусять освітити тюремне подвірря тому, що саме тепер, шоста трицять рано, вішають у Бригідках двох хлопців. Вішають ляхи двох українських юнаків-боєвиків, засуджених ляцьким наглим судом на смерть за те, що карно, всеціло і всежертвенно сповнили дня 30. листопада в Городку Ягайлонському наказ їх революційної організації і в нерівнім бою впали в руки смертельного ворога. Ще ось наче чути, як предсідник ляцького трибуналу у глибокій тиші неворушно застиглої аудиторії проголошує присуд: Дмитро Данилишин — на смерть. Василь Білас — на смерть. Маріян Жураковський — на смерть. А що з них тільки Жураковського помилували, замінюючи йому кару смерті на 15 літ тюрми, то от тепер два другі досвіта, в мурах понурої тюрми, скропленої вже потоком крові інших українських революціонерів, мусять іти на смерть.

Два молоді хлопці йдуть віддати життя за Україну. Ось двері тюремної келії вже відчинилися, і їх виводять. На їх смертельно перетомлені лица паде блиск сліпучого електричного світла. Але в цей мент, коли вони тут являються, видно їх як горючі, як високо видвигнені сяєва й кризь найгустішу імлю і кризь найгрубіші мури тюрми і на відсталь найдальших далечей по всім краю і по всій Україні. І видно їх і кризь кордони чужих країн і кризь безміри непроходимих океанів — видно і чути повсюди, як вони йдуть на смерть за Україну:

Всеціло й доконало, як годиться карним революціонерам на боєвий наказ.

Та проте, Нене Україно, — так важко воно, так прескорбно важко дивитися в цю хвилю й востанне на збілілі обличчя тих двох засуджених!..

Оце тут як один з них — Дмитро Данилишин, з Трускавця, літ 24, шевський челядник, невчений собі хлопець з простолюддя, якого освіта — всього три класи найнижчої народньої школи... Заштовханий долею на дво суспільних низів попелюх життя, він — легендарний шевський челядник, для якого ще в казках Андерзена нема приступу до гарно прибраних кімнат, якому так жорстоко скупо почислені дні бідлашного життя пролинули на твердому дзиґлику біля шевського стола, між шкірами й старою обувом, за шилом і драгвом як знаменами простого, деким це й нині призириливо погорджуваного ремесла. ♦ ♦ ♦

Проф. М. Ломацький,
Німеччина

Н А Ш Е - В А Ш Е...

I

Два коротенькі слова, здається, звуками близькі собі, але, якже вони далекі й чужі собі змістом.

І мають своїх відповідників:

Наше - своє, ваше - чуже; наше - близьке, ваше - далеке; наше - рідне нам, ваше - часто однозначне з ворожим.

Слівце це наше, з роджує в нас миле почуття посідання чогось, що є своє і близьке нам, рідне й дороге, що каже серцю живіше битись, очам живіше світитись та весело на світ дивитись.

Від 'вашого' холодом віє, наше ж - гріє, теплом огортає; 'ваше' - морозом проймає; наше - до себе пригортає; 'ваше' - відитовхує, бо вже так склалось, - наші сусіди про це віками подбали, щоб 'ваше' - було для нас вороже...

Ми були нацією свідомою ваги й вартости нашого. Її це мало велику вагу й знаходило в нас повне зрозуміння.

Була в нас: наша Батьківщина, наша Рідна Земля, наша мова, наша віра, наші звичаї, наша історія, наша культура, наші традиції, багата спадщина, що переходила з роду в рід. Все, що наше, було нам дороге, було й нам святе! За наше вели боротьбу з його ворогами; в боротьбі за наше - віддавали життя. А чим більше поливали те наше кровю, тим воно става ло для нас дорожчим.

В тому слові наше, в його самому звуці, була велика, всеогортаюча любов до свого, до нашого; була гордість, була й сила, твердість кричі, непохитність й непохитність. Тому то й жодні ворожі сили не могли одолати й ворожі куді не могли так легко пробити того 'нашого'!

Вороги віками намагалися знищити це наше, але не вдавалось їм, вони не могли нас навіть надщербити.

Наше - це була об'єднана сила великої національної спільноти, одуховленої лицарством і героїзмом предків, насталеної у вогні полум'яної й чистої любови до свого, скріпленої невгнутою і незборною волею, що не давала ворогові вирвати з під серця того, що наше!

Знали ми добре безцінну вартість нашого й були ним горді.

Та й знали, що найбільші в світі люди, яких позбавлено 'нашого', на сильно забрано їм його; але й знали, що найубогіші й найнещасливіші, це ті, що добровільно визбувались 'нашого', що промінювали наше за 'ваше'!

Безвартісні вони й нікчемні. Не варто їх і за людей мати. Бо й дерева зісохли, без лютя, без зелені, - загублені в степу мандрівці, сироти-безбаченки, без роду і плоду; перекотиполе, гнане вітром...

Нещасливі й люди, що їм помішалось наше з чужим, рідне - з ворожим, кого не гріло наше, лиц чуже й вороже.

Жалюгідна та людина, що її не гріє своє рідне наше, а живе чужим, в чужому тепла шукає, манівцями блукає і пристановища така людина не находит для себе. Наше - оставили поза собою, а чуже далеке й нелегко ж його дігнати...

Найнещасливіша та людина, що її не гріє вже наше, що відріклась свого і віддала себе тілом і душею 'вашому'! Ренегат це, відступник, зрадник, яничар, Каїн і Юда! Злочинець і плюгавець, здатний на всяку підлість, готовий стати й братовбивцем. Гірш скотини, бо й скотина не випрікається свого роду!

Йому, "злому, не має на всім світі безконечнім веселого дому".

Коротеньке слово 'наше', але як же багато в ньому, доброго нам змісту. В ньому багатство й краса всього, що нам близьке й рідне. Багатство на - шої Батьківщини, краса землі рідної. В ньому наше голубе й соняшне ж днину, - місячне й зоряне в ночі - небо над буйними ланами й завітчани

ми полями; пахощі квітів у городах, лугах і садах; гомін славної давнина, виповненої геройськими чинами предків, – у ньому золоті мрії, надії, пов'язані з твердою вірою у величне майбутнє! У ньому голос і пісня нашої милозвучної мови та найкращої в світі пісні, "правдивої і голосної, як Господа слово," – у ньому гордість багатством нашого духа; у ньому, передусім – велика, щира і палка любов до Батьківщини і готовність віддати їй все: тіло, душу і кров!

II.

Має це наше і свою історію. Воно, а ще більше його суть і зміст – будьто би не змінється, а всеж таки, принаймні в розумінні і сприйманні, переходило в зміни.

Сьогодні, правда, наше збагатилось змістом, але, чи одночасно якісно і кількісно?.. Воно і об'ємом збільшилося, але ж цього не можна і не треба закривати й промовчувати, – збільшилась у нас і кількість... тих, хто помішали вже наше з 'вашим'; не мало вже і таких, що віддали наше за 'ваше'...

Колись це наше було справді дуже шановане; ним величались, пишались і горділись. Вже малі діти знали, що це наше; порівнюючи, знали, що наше краще від 'вашого'. Ми ж і в церкві співаємо: "Пречиста Діво, Мати Нашого Краю!"

Це наше обстоювали малі і старі; всюди уживали лише свою, нашу мову і нашими називали тільки тих, хто говорив нашою мовою; наші звичаї і обичаї шанували і 'вашого' не сприймали. Раділи батьки діточками, і раділи діточки батьками, – всі вони знали, що наше, а що 'ваше'. Ту любов до нашого прищеплювали дітям батьки і тому наше було завжди невидному місці.

Наші міста, наші села, наші ниви-поля, наші степи і гори, наші ріки, жуги і ліси. Ногами не перейти того нашого, руками не зміряти, очима не доглянути, думкою не обняти, на вазі не зважити. Багато-багато було нашого. І багаті ми були ним. Наші груди розпирала гордість і віра твердла, рожами зацвітала надія, горіли з утіхи очі, любов до нашого серце живіше билось. Росли ми духом, мужніли тілом. І б подарили Господа, що тільки нашого дав нам. І були ми йому за це ні від колиски до гробової дошки. За багатство і за красу земної, за співучу мову і пісні, що нас обдарив ними.

І за все лиш сусіди зависливо позирали на нас. На наше море на золоту пшеницю на скарби земні і наземні, на шум лісів і ск лез річок багатих; на степи і долини, на гори і їхні багатства глядів ворог зором злосливим на все, що наше ...

III.

Це було колись. А тепер, оце сьогоднішнє 'еміграційне' наше, хто порівнує і жаліється, що ми були бідними, що не мали грошей і статку... Та чи це правда? Не все воно правда. Ми не мали повних коштів, не мали кишень повних мамонів, але ми мали повні серця нашого багатства і віри нашої в наше, за наше!... А тут, на чужині ми порівнюючи, – щераз стверджуємо: так, ми були багатші духом, своїм, нашим розумом і вірою та усіми дарами, бо все це – було наше – бідне – але гідне!!

Скарб – наша мова! Хто ж був би поважився вдома говорити чужою нам мовою? – Були б заплювали його! Бувало бо, що і чужі учителі, що навчали дітей наших, не відражувались говорити чужою нам мовою на землі нашій! А, чи знайшлася б наша дитина, що була б заговорили до него, до учителя, не своєю, не рідною матірною мовою? – Ні! – І тим ми були багаті! Таж навіть священник, що до чужинця говорив не нашою мовою – не був у пошані. Наш священник говорив по нашому; була наша церква, наша школа, бо там навчали нашою мовою; були наші діти, що ніяк не заміняли б нашої мови за не нашу, за чужу... А, як є сьогодні з нашими діточками і з нами самими тут на чужині? І чому так є? Чи кожний батько і мати можуть дати тут свою відповідь. Таж ми і тут маємо українські школи, але вони НЕ наші, бо в них не навчають нашої мови настільки, щоб її діти пізнали і полюбили; навіть подекуди і релігії навчають не нашою мовою дітей наших; а в церкві часто голосить проповіді до дітей наших НЕ нашою мовою!.. Не є це оригінальне в дії і в болю?!

Тож на чужині, проганяємо з нашої хати, з нашої школи, ба, нерідко й з церкви – все наше: проганяємо мову, проганяємо звичаї, проганяємо ми й виховання та навіть українського духа проганяємо й топчемо все наше перед очима молоді, які в додатку, не прищеплюємо ні любови, ні пошани до нашого, до рідного.

Сміялись ми з "темних" старих емігрантів, а чим же ми ріжнимось тепер від тих "австрійків", що подаємо себе тепер за "..анців". Де це наше, а де 'ваше'? Чи не затрачуємо ми свідомо, чи не свідомо все й душу нашу? Як, напр. виглядало б це, і як би це звучало ось таке слово: "поляк, українського походження", або щось в тому роді, що якраз так прийнялося серед нашої політичної еміграції. Москва наплодила "советчиків мало російського походження"... а ми ту, на чужині – теж Бог знає що, лиш не українські з духом і серцем українським. Заміняли наше за 'ваше' та розгублюємо свої скарби по чужих смітниках.

Самі себе понижуємо й самі від себе тікаємо: тікаємо від своєї мови й свого рідного слова, й то враз із своїми рідними діточками. Тікаємо (та ще й як!) від своєї рідної преси, тікаємо від своєї рідної української книжки та ще й діток відтягаємо від неї, мовляв – у нас немає часу на читання; не маємо грошей на закуп української преси або книжки. Наша й інтелігенція й робітництво та всі фахи взагалі – тікають навипередки й то чим дужче – від всього, що наше! І, де ми біжимо? Де хочемо опинитися і перед ким же тікаємо та понижуємо свою душу, серце й розум затрачуємо? Чому не маємо часу на закуп своєї української книжки, чому не маємо часу наша дитина на вивчення рідної мови; чому не маємо сотика на закуп казки й книжки для своєї дитини? Чому ми, батьки, стаємо ворогами своєї рідної мови, своїх звичаїв, та свого роду й діток своїх?!

Було в нас велике, всіх нас об'єднує, наше, а сьогодні? П'ділено, роздробнено й занедбано те, що треба б було зберігати, бо це сіль землі нашої, бо це зір нації нашої. А, ми жаліємо й жаліємо навіть сотика й часу, щоб зберегти наше на чужині; жаліємо навіть на книжку дитині й собі, щоб її прочитати.

Багатіємо меблями, автами, телевізіями й банковими контами, але душою бідніємо й самі себе ожебрачуємо; стаємо убогі духом, хоч ситі тілом. Наша молодь дійсно убогіша від батьків і дідів своїх, навіть бідніша від братів своїх, що, колись босі бігали, але по своїй землі, а що головне мали віру, мали силу і волю і ворог не міг вирвати їм душі їхньої, ні мови, ні віри, хоч як наступав! Батьки й діди були багаті НАШИМИ, а їхні діти на чужині, серед матеріального добробуту затрачають й розгублюють це наше в заміну за чуже 'ваше'. Перестаємо дорожити тим, що наше й з легкої руки – віддаємо за 'ваше'; а діти вже починають топтати славу батьків своїх...

Там, за нами, Москва насильством винищує все наше; а з молоді нашої, з цієї нації – яничарів творить і виховує, щоб заглушити славу нашу дити-нашими. Знова ж тут, на еміграції, ми "з доброї і не примушеної волі" – самі крокуємо і наближуємось до шляху; що замість паралізувати московські насилля – самі сприяємо їм. І, справді виростатимуть тут "правнуки погані!"..

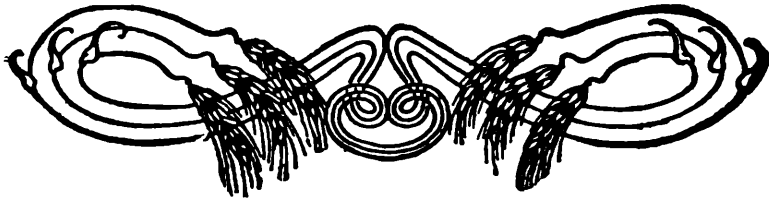
Що ж діяти супроти того зла? Чи бідькатись, зневірюватись і попадати в відчай? Ні! Рятувати треба те, що ще дасться. А врятувати можна ще майже все. Нам не треба ні форми, ні реформи, – лишн доложити всіх старань, щоб:

Батьки були для дітей НАШИМИ батьками; а діти для них – НАШИМИ дітьми! Щоб українська хата, українська родина були НАШИМИ для тих, хто в них проживає! Щоб не лиш вигляд, але зміст і дух був наш у хатах наших і родинах наших! Щоб у нашій родині дзвеніла мова наша і пісня наша! Щоб кожна родина знову знайшла час і гроші на книжку і газету нашу та щоб ця книжка була не лише на столі й полиці, але в руках дітей наших!

Подбати, щоб діти виходили з хати з 'нашим' і до 'нашого' в ній вертались! Щоб в українських установах, молодечих організаціях; школах та церквах був зміст і дух наш, що в парі з Божим – просвічував би нам і дітям нашим шлях до кращого майбутнього, до свого рідного Сіону!

Треба, щоб у нас, і в серцях дітей наших призьбиралось так багато нашого, рідного, щоб не було місця для 'вашого', а головне, щоб не було місця для того чужого, що є шкідливе... Бо... й чужому научайтесь, (але) – свого НЕ цурайтесь!"..

Коли ми збережемо це наше в серцях і душах дітей наших, – напевно, що вони не будуть ніколи погноєм для чужих...

ВЕРТЕП.

Різдвяна картина на 1 дію. Написав І. Я. Луцик.

(Поправлене і доповнене видання).

Від непамятних часів задержався у нас прегарний звичай, що в Навечеря Різдва Христового і в сам празник Різдва молодіж ходить по хатах з „вертепом“, або „звіздою“ і колядує.

Перебрані за пастирів і трьох царів колядники виголошують промови і складають господарям побажання щастя і всякого добра. Часто колядники виголошують різдвяні побажання власного укладу, часом вивчається з якогось підручника, але звичайно так буває, що власного укладу „коляда“ не відповідає великому празникови Різдва, а деякі з друкованих „Вертепів“ є або за тяжкі до вивчення або нецікаві. Тому ми, бажаючи йти на зустріч вимогам наших аматорів, подаємо друком „Вертеп“, І. Я. Луцика, який до нині є ще найвідповіднішим і найкращим. „Вертеп“ Луцика писаний легким віршом, аматори його скоро вивчать, а слухачам і видцям він теж сподобається.

„Вертеп“ І. Луцика можна давати і на сцені в театрі, особливо тоді, коли комусь „Вифлемська Ніч“ тогож автора — є за довга і тяжка. — а можна теж виставляти до хатах, ідучи з „колядою“.

Поміщуємо цей " ВЕРТЕП", щоб зберегти його та дати можливість відновити ці традиції "Вертепу" нашими діточками на новій землі нашого поселення.

В-во "ГОВЕРЛЯ" Нью Йорк
І 9 6 І

На сцену (в хату) входять чотири пастирі з вертепом (або і без нього), а за ними три царі. Жид зі скарбою вкрадається за ними до хати і стає осторонь — з заду.

Всі співають при вході якусь коляду — або тропар:

„Рождество твоє — Хрісте Боже наш!“

Перший пастир:

Христос родися!

Всі:

Славите!

Другий пастир:

Чи тямите, браття, як нині у ночі,
Коли ми у полі в шатрах спочивали,
Якась дивна ясність — нам вдарила в очі...

Третій пастир:

А ми всі скоренько, як стій, повставали,
Тай глядимо: небо мов огнем горіє!
Немов то світає, немов то вже дніє,
А ся дивна ясність за очі хватає...

Другий пастир:

І кождий з нас серцем з дива завмирає,
Аж ось нам із неба — Божий Ангел сходить,
І каже: о, браття, Христос ся днесь родить!
Щоби із недолі рід людський спасати.
Підіть же дитятко святе повивати
Ось там в Вифлезмі...

Другий пастир:

В сю хвилю горою
Над нами знов небо покрилось луною
І ангелів хори сю пісню співають:

Спів:

„Слава во вишних Богу, а на землі мир, во
человіцях благоволеніє“.

Третій пастир:

Тай ще таку вістку нам вони звіщають:

Спів:

Дивная новина,
Нині Діва Сина,
Породила в Вифлезмі,
Марія єдина!

Четвертий пастир:

Учувши все теє, ми всі повставали,
 Будили ще сплячих, дарунки ладнали,
 Тай молитись стали ми Господу Богу
 Із щирого серця за ласку премногу:
 Що Він всього світа провину прощає,
 Та що і Мессію до нас посилає, —
 Що в Адама клятва зістала віднята
 І що уже ада отворились врата!

Третій пастир:

А тут вам на небі звізда засіяла,
 Якая ніколи іще не бувала;
 І ми всі, забравши дарунки з собою,
 До Вифлєєма ідем за звіздою...
 Та у серці кождий себе сам питає,
 В якій то пагаті Ісус ся рождає?

Перший пастир:

Приходим і бачим: вертеп се бідненький;
 Се проста печера... В пелени сповитий
 Лежить там на сніні Ісусяє маленький;
 А мати не може біднятка огріти,
 Тому віл і осел -- Його огрівають

Другий пастир:

А зори небесні велично співають:

Спів:

Возвеселімся всі дружно нині,
 Христос родився в бідній яскині —
 Последнім віком,
 Став чоловіком,
 Всі утішайтесь на землі!

Жид (висувається наперід):

Що се таке, ай вай нівроке,
 Тутки я чую на те своє ове,
 І з власне ухе я бачу ось того,
 Що ваше мове то є до нічого...
 Що? Наш Мессія лежавби на сивах?
 Ой вай, нівроку, жартуйте ви нині!
 Як ся Мессія наш буде родити,
 То у божниці. — і там його гріти
 Буде сам рабін! І він буде сієт.
 При самій тойрї і мід буде вяти,
 Кугель солодке смачно буде їсти.
 Ну та і докшнє іє маці самої!

Він ся завізьме на ті прості гої,
 Нам жидкам гроші буде він давати,
 А ми маюфес: будем му співати.

Четвертий пастир (перебиває жидови):

Слухайте даліше. Тоді ми принали
 Враз на коліна і з серця витали
 Боже Дитятко, дарунки поклали
 І на сопілках Йому ми заграли!

Другий пастир (показуючи на трьох царів):

А три Царі ті, ось там нас застали

Перший цар:

Нам на востоці звіада ся явила,
 І про Мессію нам вістку звістила

Другий цар:

А ми як Мессію по пути шукали
 То в Єрусалимі Ірода питали,
 Де Він народився?

Третій цар:

А Ірод лукавий,
 Як вчув лиш про теє, став дуже цікавий,
 Мудрців і учених про Нього питався,
 І буцім то також з поклоном збирався
 Іти до Мессії... Казав нам звістити,
 Як Його відшукаєм...

Перший цар:

Бо хтів Його вбити!..

Другий цар:

А ми, як знайшли Його, поклон Му віддали,
 Дарунки зложили і піснь заспівали:

(Всі співають):

Христос родився, Бог воплотися,
 Во Вифлеємській яскині,
 В стайні убогій, в нящеті многій,
 Радість велика всім нині.

Ангели співають, Богу честь складають,
 Богу і Творцу своєму...
 Ликуй чоловіче з рождества того,
 Христос бо від смерті спасе душ много.
 І від неволі вражої!

Жид:

Що ви маєте співати?
 Я до рабів йду сказати:
 Що гой мовить про Месію...
 Гой хай оре, гой хай сіє,
 Може навіть молотити —
 І до жида заносити.
 Може бронф — розольку пити.
 В грубке жидови палити.
 А Месія не з хлопами
 Побратась, але з нами
 Жидиками і панами

Четвертий пастир (перебиває жидови):

Чи чули ви браття, як жид з нас глузує,
 Як жид з нас сміється, як жид з нас кепкує?..
 І каже нам хлопам на себе робити?..
 Затямте се браття!.. Інакше тра жити!
 На іншу нам треба вступити дорогу,
 Щоби угодити нам Господу Богу!..

Другий пастир:

Тому то вже діти хай вчаться молити,
 І родичів своїх сердечно любити,
 Хай вчаться і старших людей почитати
 За божю славу, за свою честь дбати!
 А старші нехай ся всі разом тримають
 Та живуть уцливо і коршму минають

Жид:

А як хлоп не буде пити,
 То з чого жид буде жити?

Четвертий пастир:

Жид візьмесья молотити,
 Або вхопить за торбину,
 Тай гайда у Палестину!

Перший цар:

На се пам'ятаймо, що з вічної муки
 Христос Ізбавитель нас освободжає.
 Тожь смирно в покорі, зложивши днесь руки,
 Хай кожний із серця у Нього благас:
 Усього, що тільки душі нашої треба..

Другий цар:

А перше із всього то помочи з неба!

Третій цар:

І божої ласки, щоб ми всі прожили,
Весь вік наш безгрішно, тай і заслужили
На рай, і на щастя...

Третій пастир:

Щоб ми оглядали
Колись Христа Спаса, Царя всіх і Бога!

Жид:

Ай вай! то далека для вас є дорога!
Ідть до наш рабін, він мудре' ніврокє,
Нераз бородою трясе і шів рокє,
А слова не скаже! лиш бубел читас
І гроші в кишеню, ай вай, 'як ховас!

Четвертий пастир (перебивас жидови):

Віншусм вам нині всі добріі люде,
Нехай поміч божя всегда з вами' буде,
Хай кожної днини, — кожної години
Бог благословить вам! Біда хай загине!
Все будьте здорові разом з діточками,
Нехай смутку горя не буде між вами...
Худібка і пчілка нехай ся ховас,
А град, огонь, туча, нехай вас минас,
Нехай ся зародить жыто і пшениця
І всякоє збіже і всяка пашниця!

Другий пастир:

При тім памятайте, що ми хлопські діти,
В одно ся всі маєм на завжди злучити;
Не будем сваритись, на партії ділити —
А народну славу і честь хоронити!

Третій пастир:

І всі по закону Христовому жыти!

Жид:

А я вам віншую: нехай хлоп всео має,
Із нивка одної сто копи збирає,
Із яйце одного сто курке ховас,
Йому хай здорове буде все ніврову,
Хай робить „оказіє“ хотяйби що року!
Хай носить до мене — яйце або курка!*)

*) Від слів Жида: „Хай носить до мене... аж до сніг На-
отиря III: „З Богом Параню“ доповнив Гр. Марушич.

Бо гляньте, моя вже — подерлась ярмушка...
А я дам горілку, фayne оковита,
Ви пийте, гуляйте, авф ді многі літа!

Третій пастир:

Минулися тіі часи, хитрий жидку,
Коли хлоп із коршми носив оковитку
Нині вже сивухи не пють наші люде,
Нова радість стала — новий гаразд буде!

Жид:

Та опріч горіфке в мене є шварц, мило,
Ріжне голке, нитке, і смашне повило...

Четвертий пастир:

І того ми в тебе не купимо, Мошку...

Жид:

Та слухайте, люде, будьте добрі трошку..

Третій пастир:

Ми нині врочисто — усі до одного
Складем тут присягу на клич: „свій до свого...“

Жид:

Я йду до наш рабін і казати буду,
Щоб вас, мудрагелі — подало до суду.

Третій пастир:

З Богом, Параню!.. (Жид виходить).

Четвертий пастир (перебиває жидови):

А ми ся працаймо,
Йдім в дальшу дорогу,
І на славу Богу
Всі враз заспіваймо:
Во Вифлеємі нині новина;
Діва Пречиста зродила Сина,
В яслах сповитий поміж бидляти
Там спочиває Бог необнятий.

Глянь оком щирим, о Божий Сину,
 На нашу землю, рідну єдину,
 Зішли їй з неба дар превеликий
 Щоб Тя славила по вічні віки!

(Коляди можна довільно змінити).

І. Я. Л.

Книжки -- необхідні в Різдвянім сезоні:

- "Вертеп" - Лунька спенка -----50с
 "Вімфлеємська Ніч", з партитурою 50с
 "Святомиколаївські Вечеринки- 30с
 "ТРИ Святомиколаївські вистави 75с
 "МЕСІЯ" на 3 дії-Андружківа -81.-
 "БЕН-ГУР" історична повість з часів
 Ісуса Христа; написав Л. Во-
 лес, ілюстрована! за 82.-
 "СВЯТ-ВЕЧЕР" -на Віздво, предствав-
 лення, за ціну -----.75с
 24 КОЛЯДИ на фортеп'яні -----82.-

 "КАНТИЧКА" колядник укр. і англ. 81-
 РІДВЯНІ ЗВИЧАЇ нашого народу -50с

" А на ВЕСНЯНИЙ СЕЗОН:

- "ДЕНЬ МАТЕРІ" -Гасюкової ----50с
 "ТАРАСІВ ДЕНЬ" з нотами ----50с
 "ВЕЛИКОДІЙ ЗВИЧАЇ наш. народу 50с

Враді і замовленням, щирою допомогою вдячність!

"H O W E R L A"

41 East 7th Street — NEW YORK 3, N. Y.

Іванка. Мамусю певно пішла шукати тату. Відна маюся. Я знаю, татуся не пішов до

Іванка с'як.

ІВАНКА III.

розмакаєся і виймає з гамуся.

Олена *(повернувшись до стільця мовчки, тихо)*

(тихо)

Мамусю, а як прийде сьогодні татуся на вечерю?

Мамусю *(замислено)*. А тепер як знаєш, *(по хвилині)*

Як прийдеш собі, мамусю, як не раз цілу торбу

у шок з татусем на рибку. Як нам рибою новинка.

І у садок хоп не ходи. Або бувало, підемо

бути галузками в садок. А цього літа

копали. Татуся підняв деревця, а в садку

без татуся. Раниш ми з татусем у садок разом

знаєш, мамусю, як мені було скучно цього літа

татуся. Татуся добрий. Я люблю татуся. Коли б ти

милувалася до Оленки, *(прошепче)*. Мені так жаль не

маюся, як татуся пішов до татуся? *(жовіє)*. Іванка. Іванка.

Іванка *(повернувшись до Оленки)*. Ма

ІВАНКА II.

В каті не дає в садку. *(Схоплює танку і виймає)*

Гордію *(а востанок)*. Чи зацікавить вже тобі

дитяча в батьком поступати.

Олена. Ще зробить, Гордію. Так як то-

і передпрошує не піду.

А вашій каті, ще — в переді ним не виявляє

покинувши Іванку *(тихо)*.

Гордію. Ти готуй все до вечері, а в піду

Олена. Певно як вгадуєш пішов.

(повернувшись до стільця). А деж Іванка?

Краще станова на стіл вечерю. *(озвучує)*

як ніхто не передре *(по хвилині)*. *(Ось вже й вечеря)*

Гордію. Не бакаймо про це, Олено. мене

мучать являти вранці налі гордістю.

побориш ти, Гордію. Поварка і поварка до батька

(по хвилині). Знаю, це все твої гордість робить, ще

підє? Не поведе батько на судили; усе тобі оддасть

працюватиме, так той заробок з маленької кошу

декаєть мене, як не тобі. Або, знаєш, коли там і батько

Олена. А скажи, Гордію, кому вона і на-

Тіж боє Іванка.

ІВАНКА V.

(Ласка неможливо вислунає з хвилини)

Мельничка мучать належати мені. *(В той час*

понанно дити, але не можу. Подивіться, не можу.

Гордію *(переступаючи поріг, звернувшись)*. Ну,

Взрившись Гордію, за ним *(ласка)*.

ІВАНКА IV.

(своє місце).

на дворі поцілуєш пупити та ласка носитиме сестри на

горбидь. Але треба єшшувати. *(він намагається до неї,*

дівчачий. Мамі казали люто, що: "Твій тату дуже

5

8

повеселішшала. Сокрушилось серце моє і покора
важля верх над гордістю, коли я звійшов у ту
комору на мельничці, куди запровадили мене
сліді Іванки. На ліжку сидять тато, коло вих
Іванки. Обшукали його кожухом, привули-ли до себе
і сівачого дієні про народження Бога. В одну
мать пролегли в голові слова Спасителя: "Не
будете подібні дітям мами, — не унаслідуйте
царства Отця мого". Святі слова. На втримало
серце, слезами з очей заплякло. Ушав на коліна
і просив прощення. Простив батько, а разом
простив і Той, що прийшов в цю ніч, спасти
рід людський. Пошла Господи, радості й щастя,
яким няні повна моя душа, усім християнам
в шпівний святлий вечір. *(До Степана, цілуєчи*

в руку). Прости мене, дорегий тато.
Степан *(відчує його в голову)*. Чекай тобі
Господь милосердний простить, а я вже лавно
простав

Гордію. Спасибі! Сідаймо ж до столу.
Ви, тату, сідайте на покуття та благословить
святю вечерю! *(Починають сідати)*.

3 сіл.

К І Н Е Ц Ь.

М. Майно-Чернота.

ГОРДІСТЬ

Сценічна різдвяна картина на 1 дію.

ДІЄВІ ОСОБИ:

ГОРДІЙ КРИВИЙ.

ОЛЕНА, його жінка.

ІВАСИК, їх син.

СТЕПАН, батько Гордія *(мельник)*.

АННА

ПАРАСКА

їх дельші свояки, старші,
убогі.

(Діється на Україні, в селі К.)

В-во "ГОВЕРЛІ" Нью Йорк

І 9 6 І

з того. Рідки багата батька за сунням столом і в той же мить зникла. Гордій, знаю, знає, не все добре, але що йому робити? А був батько в ка-
 з того поля? Казка дубля, а шкідлив багата
 якого? Дізнаюся, правду взнаю, а яка
 доглядає. Промати жидки, а не що? Дізнаю про
 а не було цього нита батька, яке не було коду
 От тільки садок в прями, багата, коно хати,
 даром не маеш васу дивитися до мелини.
 А тоби не на рудку погляди. Тільки за голо-
 меняв, йому теж і прями розуміється з нею,
 вже старий чоловік, прями не мелини, сам
 (Анна, Гордій), що дивляється. Батько
 мелини, як не мелинується. А обидва мели-
 а том розуміється, звертає з хати — і яко
 ган, щоб одати мелини в нов користи.
 Гордій. Хто, в сарає, та батько? Сча-
 і по мелин.
 (Анна, Гордій). Це тобою було сварилося. Ні би
 теж як дивитися — не мелини!
 діш жати на мелини. І як що батько живе
 Відома жати казкою? Ні. Сам зростає та
 Гордій. Або ж в батька мелина в хату?
 жик на хату.
 та тільки потім обидва мелини, прямино у ч-
 мий батько того, що див, — і комприм би свари,
 овен, а не свари, кони, коши, звидя поєв, а не
 Свара в той же мить, а не свари, а не свари,
 няв, а в той же мить прями; от і мелини.
 казку докати. Так і у вас, батько для хату,
 Олена. Не каж так, Гордій. По правді до
 Гордій. Мой прями!

ІВА VI

Олена сяде.

(Олена сяде, Іван сяде, Параска сяде.)
 Іван (сидить). Олена, як тебе з хати сварили?
 Параска (сидить). Олена, як тебе з хати сварили?
 Олена (сидить). Олена, як тебе з хати сварили?

ІВА VII

Олена, Анна і Параска.

Анна і Параска (сидять). Олена, як тебе з хати сварили?
 Олена (сидить). Олена, як тебе з хати сварили?

Олена (сидить). Олена, як тебе з хати сварили?
 Анна (сидить). Олена, як тебе з хати сварили?
 Параска (сидить). Олена, як тебе з хати сварили?
 Олена (сидить). Олена, як тебе з хати сварили?

ІВА VI

Олена сяде.

(Олена сяде, Іван сяде, Параска сяде.)
 Іван (сидить). Олена, як тебе з хати сварили?
 Параска (сидить). Олена, як тебе з хати сварили?
 Олена (сидить). Олена, як тебе з хати сварили?

ІВА VII

Олена, Анна і Параска.

Анна і Параска (сидять). Олена, як тебе з хати сварили?
 Олена (сидить). Олена, як тебе з хати сварили?

Олена (сидить). Олена, як тебе з хати сварили?
 Анна (сидить). Олена, як тебе з хати сварили?
 Параска (сидить). Олена, як тебе з хати сварили?
 Олена (сидить). Олена, як тебе з хати сварили?

Хата замомовило господаря. Гордій першо ходив по хаті. Олена поратися біл неї. За столом сидить Іван, переважає кожжу в прислухуючись до розмови час від часу споглядає то на Гордія то на Олену.

ІВА I.

Гордій, Олена та Іван.

Після піднесення куртки, якийсь час пауза.

Олена (після паузи). А знаєш, Гордію, ти не добре робив Як би не було, а це все ж таки батько. Ось вже рік минає, як його нека між памл. Сьогодні такий день і незбаром і до вечері треба буде сидти, чарезалоб і батька попросити. Не сидити йому в шивиний святій вечір в тім норі на мелини. Йкоє не по християнськи це виглядає.

Гордій. А ти така далі сяде. От вже зпела. І в такий день не дасть тобі спкою.

Олена. Ото-ж бо й я, Гордію. І ти кажеш „такий день“, це само і я тобі кажу. В цей день треба й ворогови простяє, а коє ми білий, безчелний, попросити його до столу, поділитись хоби й остаткам шмагом хліба; а то ж батько.
 Гордій. Ну і що, що батько?

Олена. Тре було б піти, перепрости, та...
 Гордій (нервово). Коли б я був шивец, то може й зробив би так, а то... Знаєш добре сама, що батько на юсілі сказав: „тепер одну дарую тобі мелини, орудує ную, а мені старому і к-до нас буде добре“. А теж що?!

Олена. Це правда. Але скажи: кому ми маємо бути вдячн за свій доробок?

Живе, не цується в мелин, нема кому й істи яврити“. От і сьогодні такий святій вечір, а батька не буде між дітьми. І батьков не легко пережити таке. Не гарно. Зовсім не гарно. Коби дивен. Гордій прийшов, зараз вплаю й пошло по старого. Нехай піде, ти попросити на вечерю.

Олена. Але чогож це їх досі нема. От пекудний хлоченко. Перед самим вечером кудись запропастилось.

Параска (то весь час слухала, кивачи головою) Ото, Господи. а я б і не сказала, що вони будуть так жити!

ІВА VIII.

Входить: Гордій, за ним Степан вде за руку Іваска. Олена кинулась підхватити руку Степана. Гордій зобачивши Анну і Параску приступити до них, витамчись.

Анна. За повча — промовка, а вовк у хату.

Гордій (помагаючи батькови діймати конюгу). Я приходжу, а Іваск з дітусем прогов ідти.

Олена. А де ж тато прогів впла? Степан (крізь слози робости). А одей дезертир ваш мені приви (підле Іваска в голову, той підлиється з початку до Степана потім до Олени.) Олена (підле Іваска в голову). Моя дорога, розумна дитино. (розплакалась).

(Степан витастеся з Анною і Параскою).

Гордій. Ну, годі. Уєв проклята гордість робила. Олено, станови на стіл вечерю. І хата

Д-р Ос. Соколинин,
бібліотекар:

БІБЛІОТЕЧНІ ВІСТІ

Національний тиждень часописів у ЗДА відбувся від 15 до 21 жовтня, 1960 року. Часописи це щоденна історія й тому кожна держава, зокрема вільні держави західного світу, плекають традицію свободи преси й вислову вільної думки.

Слід ствердити, що в нас не вся українська преса стоїть на висоті свого завдання. Деяка з них, зокрема в ЗДА, претендуючи бути об'єктивною, всетаки піддержує певні середовища, чи установи одні більше, а другі менше. Вона не завжди стежить за змістом праці тих середовищ і за діяльністю деяких активніших середовищ і навіть одиноків, чи й установ, що з ними не симпатизує, і навпаки, присвячує більше уваги тим, що їх більше фаворизує.

Часами їх спосіб писання це курйози українського еміграційного життя. Коли одна з установ робить якийсь відчит, то її напр. рекламують в платнім оголошенні та в хроніці українського життя теж відзначають, а натомість для інших - нерадо хотять помістити оголошення навіть за заплаатою, не згадують в хроніці, тощо. Наприклад знаємо випадок, що одна газета українська не помістила навіть резолюції, що мали соборницький характер, як це було з резолюціями Генеральної Козарської Ради Академічного Товариства "Запорожжя", винесені при кінці травня в 1960 р. Так воно сталося, що одна редакція звернула їх, не помістивши аж по двох місяцях, а друга редакція звернула їх теж не помістивши - по одному місяцеві.

Думаю, що редактори наших часописів повинні б об'єктивно розглядати всі надіслані матеріали й їх належно поміщувати, відповідно до стану річей й рації української визвольницької концепції, бо в пресі, що формує публічну опінію, повинна мати теж місце боротьба ідей, так, як це бачимо в вільній пресі інших народів.

Гляйстер, Джофрі, А.: "Енсайклопедія об да Бук", Нью Йорк, Верлд Паблішинг, 1960, 500 сторінок. Це книжка про книжку, зокрема для збирачів книжок та книгозбірень, обіймає 2600 статей книжкової фахової термінології, фотографій від Гутенберга по нинішній день.

Включає школи ілюстраторів середньовіччя; приватних видавців. Подас відомості про знатніші рукописи і їх зміст, про літературні нагороди й продавців книжок.

В ній знаходимо 500 ілюстрацій, частина з яких є в кольорах.

У звіті Американської Ради для включення емігрантів в американські професії за 1959/60, є запровано, що європейських правників, зокрема, мадярів перекваліфіковано на бібліотекарів. Цікаво чому та інституція не поцікавилася українцями?

ДОПОВНЕННЯ

ВІДАННЯ ЗА 1959 РІК

(Гляди "Біблос", ч. 62-63/60):

188. Мішко, С., д-р: Г А Д И Ц Ь К И Д О Г О В І Р. Відбитка з чч. 23-24 "Вільної України", журналу Української Вільної Громади в Америці. Дітройт, 1959, стор. 28 + 2 неп. ф. 22 см.

ДОВІДНИК

"ДЕ НАШІ ДІТІ." Неперіодичний журнал Центрального Батьківського Ювілейного Комітету у Філадельфії. Ч. 4. Жовтень, 1960 року, сторін 9 + 3 непагінованих. ф. 27 см.

ЗАПРОШУЄМО ДО ПЕРЕДПЛАТИ. "БІБЛОС" і в 1961 р. контуватиме лише 32-річно. Понадто міститиме багато рідкісних передруків, так, що кожному свідомому українцеві виплатиться не!!!!

Нові Видання

89. Романівський, О.: РОЗДІЛ З ХРОНІКИ ОДНОГО ГАЛИНСЬКОГО СЕЛА. Торонто, 1960 року. "Гомін України". Накладом Гуртка кол. мешканців села Романова, сторін 32.
90. Демидчук, С., Я.: ПІСНІ ХРИСТІЯНСЬКОЇ НАДІЇ. Склав С. Я. Д. при співро - бітництві В. Поліщука. Ошава, Канада, 1960 р., сторін 322.
91. Діброва, О., Гнат: З ДЖЕРЕЛ ЖИТТЯ. (Афоризми, сентенції, роздуми). Книга друга. Нью Йорк, 1960 року, сторін 54.
92. Савицький Сергій: ПРАВДА ПРО КОЗАКІВ. Чикаго, 1960 року, сторінок 18.
93. Риндик, Степан: ПРИГОДИ І ЛЮДИ (Оповідання). Чикаго, 1960 року. Видано коштом і трудом Товариства Прихильників Творчості Степана Риндика. Обкладинка роботи Марії Гарасовської-Дачинин. Тираж 1500 примірників Друкарня: М. Денісюка в Чикаго. Сторін 396, ціна \$3.- ф. 17 см.
94. Свята Тереня від Дитяти Ісус: "АВТОБІОГРАФІЧНІ РУКОПИСИ" (Переклад з французької мови). Париж 1960 р. Накладом кварталника "Слідами Ма - лої Святої", сторін 270.
95. Кейван, Іван: ВОЛОДИМІР СІЧИНСЬКИЙ - архітект, мистець-графік, мистецтвознавець і дослідник. Торонто-Канада, 1957-1960. Українські мистці в мографіях; випуск перший. Українська Спілка Образотворчих Мистців у Канаді. В-во "Світан Зілля". Обкладинка мистця М. Бутовича. Друковано в р-ві "Гомін України"-Торонто, сторін 80, репродукцій 44 (в кольоровій обкладинці).
96. ***НАКАЗИ ЦЕРКОВНИМ СОБОРАМ І ЦЕРКОВНИМ РАДАМ УАП ЦЕРКВИ, видані у м Києві Всеукраїнською Православною Церковною Радою в 1927 році. Укр. Православне Братство ім. Митрополита Василя Липківського, Ватербури, США, 1960 р., сторін 63+ і неп. Ціна \$1.-
97. Соловій, М. М., о.; ЧСВВ: ПОЯСНЕННЯ СЛУЖБИ БОЖОЇ. Слово Доброго Пастря, В-во "ОО Василян у ЗДА. Частина I. Рік XI. книжечка 113. (Нью Йорк) 1960 сторін 96. Ціна 50 с. ф. 16 см.
98. Грушевський, Михайло: ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ. Том ІУ. Усна творчість пізніх княжих і переходових віків XIII-XVII. В-во "Книгоспілка", Нью Йорк, 1960 р. стор. 4 неп.+689 (фотопередрук) ціна /в оправі/- \$10.-
99. Митрополит Іларіон: ТВОРИ. Вікові наші рани. Том 2-й. Драматичні поеми, Вінніпег, 1960 р., сторін 278.
100. Коваленко, Людмила: ДАВНІ ДНІ. Видання УПЦ в США. Нью Йорк-С. Бавнд Брх, 1960, сторін 80.
101. Копач, Олександр: НЕЛЮТОРНІ ДНІ. Історичні нариси. В-во "Наша мета", Торонто, 1960, сторін 47+ і неп.
102. Іванис, Василь: СТЕЖКАМИ ЖИТТЯ. (Спогади). Книга 2-а. Крижаний похід ген Н. Г. Корнілова на Кубань і втеча генерала А. Денікіна під захист німців. Новий Ульм, 1960 (1959?), стор. 366.
103. Гришко, Василь, І.: ПРАВДА ГОВОРІТЬ САМА ЗА СЕБЕ. (Ще одна відповідь со ветським фальшивникам). "Ми ще повернемось", Новий Ульм, 1960 р., стор. 40.
104. Шудло, Михайло, ЧНІ: ВЕЛИКА ОБІТНИЦЯ ХРИСТОВОГО СЕРЦЯ. Торктон; Саск, Канада, 1960, сторін 223+ і неп.
105. Шевченко, Тарас: 1. "ОМ ДНІПРЕ, МІЙ ДНІПРЕ"-музика М. Лисенка для баритона тона і фортеп'яна; 2. "ГЕТЬМАНИ, ГЕТЬМАНИ"-музика М. Лисенка для баритона і фортеп'яна; 3. МІНУЛИ ДІТА МОЛОДІІ"-музика Остапа Нижанківського для тенора в супроводі скрипки і фортеп'яна, Нью Йорк, 1960 року. В-во "Поверля", сторін 16, ціна \$1.25